

מפתח תשובות נכונות

10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	שאלה
(4)	(4)	(4)	(3)	(4)	(4)	(2)	(3)	(4)	(3)	תשובה

20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	שאלה
(3)	(4)	(4)	(4)	(2)	(4)	(4)	(1)	(1)	(2)	תשובה

23	22	21	שאלה
(3)	(1)	(3)	תשובה

הסברים

אנלוגיות (שאלות 1-6)

1. השאלה: בית הנבחרים : חוק -

היחס: בית הנבחרים הוא מקום בו מחוקקים חוקים.
א' הוא מקום בו יוצרים ב'.

תשובה (1): בית מרוזח : יין. האם בית מרוזח הוא מקום בו יוצרים יינות? לא. בית מרוזח הוא פאב, בו ניתן לשתות יין (בין השאר).

תשובה (2): בית מרקחת : מרשם. האם בית מרקחת הוא מקום בו יוצרים מרשמים? לא. בית מרקחת הוא מקום אליו הולכים כדי לקנות את מה שרשום במרשם.

תשובה (3): בית בד : שמן. האם בית בד הוא מקום בו יוצרים שמנים? כן.

תשובה (4): בית חרושת : עשן. האם בית חרושת הוא מקום בו יוצרים עשן? לא.

תשובה (3).

2. השאלה: הארה : סנוור -

היחס: סנוור נגרם כתוצאה מהארה מוגזמת.
ב' נגרם כתוצאה מיותר מדי א'.

תשובה (1): שיווק : מכירה. האם מכירה נגרמת כתוצאה מיותר מדי שיווק? לא. שיווק נועד להגדיל את המכירות.

תשובה (2): הליכה : ריצה. האם ריצה נגרמת כתוצאה מיותר מדי הליכה? לא. ריצה זו הליכה מהירה.

תשובה (3): עייפות : שינה. האם עייפות נגרם כתוצאה מיותר מדי שינה? לא.

תשובה (4): השקיה : הצפה. האם הצפה נגרמת מיותר מדי השקיה? כן. הצפה נגרמת כתוצאה מהשקיה מוגזמת.

תשובה (4).

פברואר 2015 - הסברים לפרק הראשון בחשיבה מילולית

3. השאלה: הוצת : נדלק -

היחס : הוצת זו פעולה שגרמה למשהו להידלק.
א' היא פעולה שגרמה למשהו למשהו ל-ב'.

תשובה (1): נישא : סחב. האם **נישא** זה פעולה שגרמה למשהו להיסחב? לא.

תשובה (2): נרכש : מכר. האם **נרכש** זה פעולה שגרמה למשהו להימכר? לא. **נרכש** זה משהו שכבר **נמכר**.

תשובה (3): יובש : כמש. האם **יובש** זה פעולה שגרמה למשהו לכמוש? כן.

תשובה (4): נלכד : ברח. האם **נלכד** זה פעולה שגרמה למשהו להיות **ברח**? לא.

תשובה (3).

4. השאלה: הרפה : לאחוז -

היחס : הרפה זה הפסיק לאחוז.
א' זה הפסיק ב'.

תשובה (1): גהר : לרכון. האם **גהר** זה הפסיק לרכון? לא. **לגהור** זה לרכון.

תשובה (2): שכך : לסעור. האם **שכך** זה הפסיק לסעור? כן. **שכך** זה השקיט, הרגיע, כלומר הפסיק לסעור.

תשובה (3): סירב : להפציר. האם **סירב** זה הפסיק להפציר? לא. **סירב** זה לא נענה להפצרותיו של אחר.

תשובה (4): הטמין : למצוא. האם **הטמין** זה הפסיק למצוא? לא. **הטמין** זה עשה פעולה כדי שלאחר יהיה קשה למצוא.

תשובה (2).

5. השאלה: לאבחן : טיפול -

היחס : לאבחן זו פעולה שנעשית על מנת להחליט מה הטיפול המתאים.
א' זו פעולה שמטרתה למצוא מה ה-ב' המתאים.

תשובה (1): לשכנע : דעה. האם **לשכנע** זו פעולה שמטרתה למצוא מה הדעה המתאימה? לא. **לשכנע** זו פעולה שמטרתה לגרום לאחר להאמין בדעה של אחר (מי שמשכנע).

תשובה (2): להחמיא : מחמאה. האם **להחמיא** זו פעולה שמטרתה למצוא מה המחמאה המתאימה? לא. **להחמיא** זה לתת מחמאה.

תשובה (3): לצלם : תצלום. האם **לצלם** זו פעולה שמטרתה למצוא מה התצלום המתאים? לא. **לצלם** זה ליצור תצלום.

תשובה (4): להרשיע : עונש. האם **להרשיע** זו פעולה שמטרתה למצוא מה העונש המתאים שיש לתת? כן.

תשובה (4).

6. השאלה: לחבר: סיכת ביטחון -

היחס: סיכת ביטחון מיועדת לחבר דברים.
ב' מיועד א' דברים.

תשובה (1): לסייד: קיר. האם קיר מיועד לסייד דברים? לא.

תשובה (2): לנפח: צמיג. האם צמיג מיועד לנפח דברים? לא.

תשובה (3): לפרוט: מיתר. האם מיתר מיועד לפרוט דברים? לא. על מיתר פורטים.

תשובה (4): לממן: הלוואה. האם הלוואה מיועד לממן דברים? כן. בהלוואה אדם מקבל כסף כל מנת לממן דברים מסוימים.

תשובה (4).

הבנה והסקה (שאלות 7-17)

7. השאלה: מאיה צפתה שבוע ימים בכל מהדורות החדשות, ושמה לב שמשחקי כדורגל לא הוזכרו בהן. מכך הסיקה מאיה שלא היו משחקי כדורגל באותו שבוע.

איזו מן הטענות הבאות מחלישה את מסקנתה?

פיתרון: נעבור על התשובות המוצעות ונחפש תשובה שמצביעה על הסבר חלופי:

תשובה (1): מהדורות החדשות מקפידות לסקר התרחשויות מכל תחומי החיים.

תשובה זו מחזקת את מסקנתה של מאיה, שכן אם אכן היו משחקי כדורגל ומהדורות החדשות מקפידות לדווח מכל תחומי החיים, היא הייתה אמורה לשמוע על כך בחדשות.

תשובה (2): בשבוע ההוא לא היו אירועים שיכולים להאפיל בחשיבותם על משחקי כדורגל.

תשובה זו מחזקת את טענתה של מאיה, שכן אם לא היו אירועים חשובים יותר ממשחקי כדורגל ("שיכולים להאפיל בחשיבותם"), אז היו אמורים לדווח על משחקי כדורגל בחדשות.

תשובה (3): ערוצי הטלוויזיה מסקרים משחקי כדורגל בתוכניות ספורט בלבד.

זו התשובה הנכונה, שכן לפיה ייתכן כי היו משחקי כדורגל במהלך השבוע אך מכיוון שמאיה לא צפתה בתוכניות ספורט, היא לא נחשפה לכך.

תשובה (4): בשבוע ההוא היה מזג האוויר בהיר ומשחקי כדורגל יכלו להתקיים.

תשובה זו מחזקת את טענתה של מאיה, שכן היא פוסלת את האפשרויות שלא התקיימו משחקי כדורגל בעקבות מזג האוויר. מכיוון שמזג האוויר אפשר למשחקים להתקיים אך לא היה דיווח על קיומם של משחקים כאלה, המסקנה שלא התקיימו משחקים מתחזקת.

תשובה (3).

8.

השאלה: במאמר בעיתון נכתב: "כל הנבואות השחורות על מותו הצפוי של התאטרון - בגלל עליית הספרות הפופולרית, בגלל הקולנוע, בגלל הטלוויזיה, בגלל שקיעת התרבות הגבוהה וההתמכרות של הציבור לצורות עממיות יותר של בידור - כולן התבדו: התאטרון פורח ומשגשג."

איזו מן הטענות הבאות היא הטענה המרכזית בפסקה?

פיתרון: הטענה המרכזית בפסקה היא "כל הנבואות השחורות על מותו הצפוי של התאטרון - - כולן התבדו: התאטרון פורח ומשגשג". באמצע הפסקה מפרטים את הסיבות לתחזיות הללו: הספרות, הקולנוע, הטלוויזיה, שקיעת התרבות ועוד. נעבור על התשובות המוצעות:

תשובה (1): רבים צפו שהקולנוע יגרום בסופו של דבר לשקיעת התאטרון, אך נבואה זו לא התממשה.

זו אינה הטענה המרכזית בפסקה, הטענה המרכזית של הפסקה היא לא רק שהנבואה לא התממשה אלא שהתאטרון ממשיך ומשגשג.

תשובה (2): דווקא בגלל הנבואות על מותו הצפוי של התאטרון, הוא הולך ונעשה פופולרי.

טענה זו לא הופיעה כלל בפסקה. לא רשום כי בזכות הנבואות על מותו הצפוי הוא הולך ונהפך לפופולרי יותר.

תשובה (3): בניגוד לתחזיות, התאטרון לא הצליח להתחרות בצורות הבידור העממיות יותר.

תשובה זו אינה נכונה. על פי הפסקה התיאטרון הצליח להתחרות בצורות הבידור העממיות יותר, שכן הוא פורח ומשגשג.

תשובה (4): למרות התחזית כי התאטרון יעבור מן העולם, הוא זוכה להצלחה גם בימינו.

זו התשובה הנכונה - למרות התחזית, התאטרון פורח ומשגשג.

תשובה (4).

9.

השאלה: רותי: "יש מי שבביתם אגרטל מלא בפרחים, אבל אני אוהבת לצאת לשדה לראות את הפריחה כי שם הפרחים יפים יותר".

מיכל: "אני מרגישה כמוך בנוגע ל_____".

איזו מן האפשרויות היא המתאימה ביותר להיות המשך דבריה של מיכל?

פיתרון: רותי טוענת כי היא מעדיפה לראות את הפריחה בשדה, מאשר באגרטל, מכאן עלינו להסיק כי היא חושבת שפרחים יפים יותר בסביבתם הטבעית. נעבור על התשובות:

תשובה (1): מחרוזות פנינים: אף שהכל יסכימו כי מחרוזות של פנינים אמתיות נאה יותר ממחרוזות של פנינים מלאכותיות, אין ידי משגת לקנות פנינים אמתיות.

בתשובה זו מיכל מעדיפה מחרוזות פנינים אמתיות אבל לא יכולה להרשות לעצמה, כלומר היא מעדיפה את הפנינים המלאכותיות מחוסר ברירה. מכיוון שמצב זה אינו שקול למצב המתואר על ידי רותי, זו אינה התשובה הנכונה.

תשובה (2): לחם: אף שיש מי שנוהגים לאפות לחם טרי בביתם, לדעתי קל יותר לקנות לחם במכולת.

מכיוון שרותי אמרה כי היא מעדיפה פרחים בשדה כי שם הם יפים יותר ולא כי קל יותר לראות פרחים בשדה, זו אינה התשובה הנכונה.

תשובה (3): תפוזים: אף שמיץ תפוזים טעים לי יותר, אני נוהגת לאכול תפוזים בצורתם הטבעית כי כך בריא יותר.

רותי אמרה כי היא מעדיפה לראות את הפריחה כי בשדה הפרחים יפים יותר ולא כי בריא יותר לראות את הפרחים בשדה.

תשובה (4): סרטי קולנוע: אף שיש מי שצופים בהם על גבי מסך הטלוויזיה, בעיני חויית הצפייה בקולנוע עשירה פי כמה.

זו התשובה הנכונה שכן היא מדמה את הקולנוע לשדה- מיכל מעדיפה לראות סרטים (=פרחים) בקולנוע (במקומם הטבעי) מאשר בבית (אגרטל מלא בפרחים).

תשובה (4).

10. השאלה: _____ עובדי המפעל _____ חופשה, חוץ מן העובדים החדשים, _____ שבהסכמי העבודה של אלה האחרונים _____ הזכות לחופשה.

פיתרון: נבדוק את התשובה הראשונה ובאמצעותה ננתח את המשפט:

תשובה (1): כל עובדי המפעל יכלו לצאת לחופשה, חוץ מן העובדים החדשים, אף שבהסכמי העבודה של אלה האחרונים לא נכללה הזכות לחופשה.

בחלקו הראשון של המשפט מתארים לנו מי מבין עובדי המפעל יכלו לצאת לחופשה, ובחלקו השני של המשפט מרחיבים מדוע מותר/לא מותר לעובדים לצאת לחופשה. יש לשים לב למילת הקישור בין שני חלקי המשפט.

על פי חלקו הראשון של המשפט, כל עובדי המפעל יכלו לצאת לחופשה פרט לעובדים החדשים. בחלקו השני של המשפט כתוב כי העובדים החדשים לא יכלו לצאת לחופשה למרות שבהסכמי העבודה שלהם לא נכללה הזכות לחופשה.

מכיוון שבהסכמי העבודה של עובדי המפעל החדשים לא כלולה הזכות לחופשה, הגיוני כי הם לא יצאו לחופשה, ומכאן שמילת הקישור 'אף' המצביעה על ניגוד אינה מתאימה להקשר ותשובה זו נפסלת.

תשובה (2): כל עובדי המפעל נאלצו לוותר על החופשה, חוץ מן העובדים החדשים, משום שבהסכמי העבודה של אלה האחרונים לא נכללה הזכות לחופשה.

על פי חלקו הראשון של המשפט, כולם נאלצו לוותר על החופשה חוץ מהעובדים החדשים, כלומר רק העובדים החדשים יכלו לצאת לחופשה. על פי חלקו השני של המשפט, בהסכמי העבודה של העובדים החדשים לא כלולה הזכות לחופשה.

מכיוון שכתוב כי העובדים החדשים יצאו לחופשה בגלל שבהסכמי העבודה שלהם לא כלולה הזכות לחופשה, המשפט אינו הגיוני ולכן תשובה זו נפסלת.

תשובה (3): איש מעובדי המפעל לא הורשה לנצל את החופשה, חוץ מן העובדים החדשים, אף שבהסכמי העבודה של אלה האחרונים נכללה הזכות לחופשה.

על פי חלקו הראשון של המשפט, רק העובדים החדשים הורשו לצאת לחופשה. בחלקו השני של המשפט, כתוב כי העובדים החדשים הורשו לצאת לחופשה למרות שבהסכמי העבודה שלהם נכללה הזכות לחופשה.

מכיוון שכתוב כי העובדים החדשים הורשו לצאת לחופשה למרות שבהסכמי העבודה שלהם מגיע להם לצאת לחופשה - המשפט אינו הגיוני ולכן התשובה נפסלת.

תשובה (4): איש מעובדי המפעל לא נדרש לוותר על החופשה, חוץ מן העובדים החדשים, משום שבהסכמי העבודה של אלה האחרונים לא נכללה הזכות לחופשה.

על פי חלקו הראשון של המשפט, כל עובדי המפעל יכלו לצאת לחופשה פרט לעובדים החדשים. בחלקו השני של המשפט כתוב כי העובדים החדשים לא יכלו לצאת לחופשה בגלל שבהסכמי העבודה שלהם לא נכללה הזכות לחופשה - זו התשובה הנכונה.

תשובה (4).

11. השאלה: כתיבתו של שמעון _____ סתירות פנימיות. _____ כאשר כתב בטורו האישי שהוא _____ כי גברים בגיל העמידה יפיקו תועלת מכך שישלימו עם העובדה שאינם נערים עוד, ובאותה נשימה _____ יצבעו את שְׁעַר ראשם המאפיר.

פיתרון: נבדוק את התשובה הראשונה ובאמצעותה ננתח את המשפט:

תשובה (1): כתיבתו של שמעון **נקייה** מסתירות פנימיות. **לפיכך, הופתעתי** כאשר כתב בטורו האישי שהוא **אינו סבור** כי גברים בגיל העמידה יפיקו תועלת מכך שישלימו עם העובדה שאינם נערים עוד, ובאותה נשימה **המליץ שיצבעו את שְׁעַר ראשם המאפיר**.

בחלקו הראשון של המשפט כתוב כי כתיבתו של שמעון נקייה מסתירות. בהמשך הכותב מציין כי לאור העובדה שכתבתו של שמעון עקבית, הוא הופתע מכך ששמעון כתב כי גברים לא יפיקו תועלת מכך שישלימו עם גילם, והמליץ להם לצבוע את שערם.

התשובה אינה נכונה מכיוון שהמלצתו של שמעון (לצבוע את השיער) תואמת את דעתו (לא כדאי שישלימו עם גילם), ולכן הכותב אינו אמור להיות מופתע.

תשובה (2): כתיבתו של שמעון **לא תמיד נקייה** מסתירות פנימיות. **עם זאת, חשתי שהגזים** כאשר כתב בטורו האישי שהוא **סבור** כי גברים בגיל העמידה יפיקו תועלת מכך שישלימו עם העובדה שאינם נערים עוד, ובאותה נשימה **המליץ שיצבעו את שְׁעַר ראשם המאפיר**.

בחלקו הראשון של המשפט כתוב כי כתיבתו של שמעון לעתים בעלת סתירות פנימיות (כלומר אינה עקבית). בהמשך הכותב מציין כי למרות העובדה שכתבתו של שמעון אינה עקבית, הוא חש כי שמעון הגזים (בסתירות הפנימיות) בכך שכתב כי גברים בגיל העמידה צריכים להשלים עם גילם והמליץ שיצבעו את שערם המאפיר (כלומר להסתיר סממן לכך שהם אינם נערים עוד).

מכיוון שהכותב אומר כי **אֶף** שידוע כי כתיבתו של שמעון אינה נקייה מסתירות, הסתירה שהופיעה בטורו הייתה מוגזמת, המשפט הגיוני ולכן זו התשובה הנכונה.

תשובה (2).

12. השאלה: מקצתם של מנהיגי המיעוט המנצ'ורי סברו ש _____ לשפוט פושעים מנצ'ורים בבית הדין הפנימי של הקהילה. לעומתם סברו אחרים כי העיקרון ש _____ לידי השלטון הזר _____ עיקרון מקודש, שכן _____ השלטת חוק וסדר בקהילה.

פיתרון: נבדוק את התשובה הראשונה ובאמצעותה ננתח את המשפט:

תשובה (1): מקצתם של מנהיגי המיעוט המנצ'ורי סברו **שיש** לשפוט פושעים מנצ'ורים בבית הדין הפנימי של הקהילה. לעומתם סברו אחרים כי העיקרון **שאינו מסגירים מנצ'ורי** לידי השלטון הזר **אינו** עיקרון מקודש, שכן **במקרים מסוימים אין דרך יעילה יותר מהסגרה לשם** השלטת חוק וסדר בקהילה.

בחלקו הראשון של המשפט כתוב כי מקצתם של מנהיגי המיעוט המנצ'ורי סברו כי יש לשפוט פושעים מנצ'ורים בתוך הקהילה (כלומר לא להסגירם לידי השלטון). בחלקו השני של המשפט כתוב כי **לעומתם**, מנהיגים מנצ'ורים אחרים מאמינים כי עיקרון זה אינו מקודש **מכיוון** שלפעמים הסגרה היא הדרך היעילה ביותר להשלטת סדר.

על פי המשפט מיעוט המנהיגים מאמינים שאסור להסגיר מנצ'ורים **אבל** מנהיגים אחרים מאמינים שלפעמים זו השיטה היעילה ביותר להשלטת סדר, זו התשובה הנכונה.

תשובה (1).

13. השאלה: בספרו "אומות לפני הלאומיות", סוקר ג'ון ארמסטרונג את התגבשותן של קבוצות אתניות לכדי אומות. הספר עוסק באירופה ובמזרח התיכון, החל בכניסת השבטים ההודו-אירופיים לאירופה בסביבות שנת 2000 לפני הספירה, וכלה בתחילת עידן הלאומיות בראשית המאה ה-18 לספירה, ומתמקד בימי הביניים - התקופה שבין המאה ה-5 לספירה ובין המאה ה-15 לספירה.

לפי הפסקה לעיל, באיזו תקופה הכי סביר שארמסטרונג ממקם את התגבשותן של רוב האומות?

פתרון: על פי הפסקה הספר סוקר את התגבשותן של קבוצות אתניות לכדי אומות, כלומר הספר עוסק בגיבוש אומות. הספר עוסק בתקופה שבין שנת 2000 לפני הספירה ועד ראשית המאה ה-18 לספירה. אולם **הספר מתמקד בימי הביניים**. מכיוון שהספר עוסק בהתגבשותן של קבוצות אתניות לכדי אומות ומתמקד בימי הביניים, סביר כי ארמסטרונג מיקם את התגבשותן של האומות בימי הביניים.

תשובה (1).

14. השאלה: בתקנות הבנייה העירוניות יש שלושה סעיפים העוסקים בבניית גדרות לבניינים:

סעיף אחד קובע: "מותר להקיף בגדר אבן רק בניינים שגובהם שתי קומות לפחות."

הסעיף השני קובע: "מותר להקיף בגדר גבוהה רק בניינים שגובהם שלוש קומות לפחות."

הסעיף השלישי קובע: "בניינים שגובהם קומה אחת בלבד מותר להקיף רק בגדר עץ נמוכה."

אדריכל טען שאת התשובה לשאלה שהיה מעוניין לברר היה יכול לדעת בוודאות מקריאת כל אחד מן הסעיפים בנפרד. איזו מהשאלות שלהלן יכולה להיות שאלה זו?

פיתרון: נעבור על התשובות המוצעות ונראה על איזו שאלה ניתן לקבל מענה מכל סעיף בנפרד:

תשובה (1): האם מותר להקיף בגדר אבן נמוכה בניין שגובהו שתי קומות?

הסעיף הראשון קובע כי אפשר להקיף בגדר אבן רק בניינים בני שתי קומות לפחות ולכן על פי סעיף זה מותר להקיף בגדר אבן נמוכה בניין שגובהו שתי קומות. על פי הסעיף השני "מותר להקיף בגדר גבוהה רק בניינים שגובהם שלוש קומות לפחות." כלומר הסעיף עוסק בהיתר להקים גדר גבוהה, ומכיוון שהשאלה בתשובה זו אינה מתייחסת לגדר גבוהה לא נוכל לקבל תשובה לשאלה לפי סעיף זה, מכאן שבשלב זה ניתן לעצור ולקבוע שהתשובה אינה נכונה.

תשובה (2): האם מותר להקיף בגדר אבן גבוהה בניין שגובהו שלוש קומות?

לפי הסעיף הראשון "מותר להקיף בגדר אבן רק בניינים שגובהם שתי קומות לפחות." מכיוון שהבניין בתשובה זו הוא בן שלוש קומות, הרי שלפי הסעיף הראשון נקבל תשובה חיובית לשאלה. לפי הסעיף השני "מותר להקיף בגדר גבוהה רק בניינים שגובהם שלוש קומות לפחות." מכיוון שהבניין בתשובה הוא בעל שלוש קומות נקבל תשובה חיובית לשאלה גם לפי הסעיף השני. לפי הסעיף השלישי "בניינים שגובהם קומה אחת בלבד מותר להקיף רק בגדר עץ נמוכה." מכיוון שהסעיף עוסק בהיתר לבניית גדר מסביב לבניין בעל קומה אחת בלבד, והשאלה בתשובה זו עוסקת בבניין בעל שלוש קומות לא נוכל לקבל תשובה לשאלה לפי סעיף זה, ולכן התשובה אינה נכונה.

תשובה (3): האם מותר להקיף בגדר עץ נמוכה בניין שגובהו קומה אחת?

מבין כל הסעיפים, הסעיף היחיד אשר עוסק בהיתר לבנות גדר עץ נמוכה הוא הסעיף השלישי. לפי סעיף זה נקבל תשובה חיובית לשאלה. עם זאת, מכיוון שהסעיף הראשון, העוסק בהיתר לבניית גדר אבן, והסעיף השני, העוסק בהיתר לבניית גדר גבוהה, אינם מספקים תשובה לשאלה זו ולכן התשובה אינה נכונה.

תשובה (4): האם מותר להקיף בגדר אבן גבוהה בניין שגובהו קומה אחת?

לפי הסעיף הראשון מותר להקיף בניין בגדר אבן אם גובהו הוא שתי קומות ומעלה, ולכן נקבל תשובה שלילית לשאלה שבתשובה (מכיוון שהבניין בתשובה הוא בעל קומה אחת בלבד).
לפי הסעיף השני נוכל להקיף בניין בגדר גבוהה רק אם הוא בעל שלוש קומות לפחות, ולכן גם לפי סעיף זה נקבל תשובה שלילית לשאלה. לפי הסעיף האחרון בניינים בעלי קומה אחת מותר להקיף אך ורק עם גדר עץ נמוכה, ולכן גם לפי סעיף זה נקבל תשובה שלילית לשאלה.

מכיוון שקיבלנו תשובה לשאלה מכל סעיף בנפרד, הרי שזו התשובה הנכונה.

תשובה (4).

15.

השאלה: עד לא מכבר התבססו כימאים על "כלל אוברטון", שלפיו ככל שחומר ליפופילי יותר, כלומר מתמוסס טוב יותר בשומנים, כך הוא חודר ביתר קלות מבעד לקרומי תאי הגוף. פיתוחים טכנולוגיים חדשים אפשרו להעמיד את הכלל במבחן מהימן. חוקרים השוו ארבע חומצות, ומצאו כי בין מידת הליפופיליות שלהן ובין קצב חדירתן לתא מתקיים דווקא יחס הפוך מן היחס המתחייב מכלל אוברטון. לטענתם, אם יתברר שממצא זה תקף לחומרים רבים נוספים, יהיה אפשר לפתח תרופות החודרות לתאים במהירות גדולה הרבה יותר מבעבר.

על פי העולה מן הפסקה, כיצד יפותחו תרופות החודרות לתאים במהירות גדולה בהרבה מבעבר?

פיתרון: נתמצת את מה שכתוב בפסקה:

בפסקה מציגים לנו ממצא אשר מעמיד בספק את מה שכימאים הניחו עד כה. הממצא מראה כי ההנחה שחומר ליפופילי, כלומר חומר שמתמוסס טוב יותר, חודר יותר בקלות לתאי הגוף **אינה בהכרח נכונה**. מחקרים מצאו כי דווקא ככל שחומר הוא **פחות** ליפופילי, כלומר מתמוסס פחות טוב, כך הוא חודר לתא בקצב מהיר יותר.

לפיכך, נצפה כי תרופות החודרות לתאים במהירות גבוהה יותר יהיו תרופות אשר יפותחו בהתאם לממצא זה, כלומר, תרופות המורכבות מחומרים בעלי מידת **ליפופיליות מועטה** (בניגוד לתרופות אשר יוצרו עד כה, עם חומרים בעלי מידת ליפופיליות גבוהה). נעבור לבדוק את התשובות המוצעות:

תשובה (1): התרופות החדשות יתבססו על החומצות שבהשוואה שערכו החוקרים נמצא כי קצב חדירתן לתא מהיר מקצב חדירתן של החומצות האחרות.

תשובה זו אינה נכונה מכיוון שהתרופות החדשות אינן אמורות להתבסס על החומצות שהחוקרים בדקו אלא על הממצא שהתגלה בבדיקת החומצות, אשר לפיו חומר בעל מידת התמוססות מועטה חודר מהר יותר לתאים או במילים אחרות התרופות יפותחו אינן מוגבלות לחומצות שנחקרו במחקר.

תשובה (2): התרופות החדשות יורכבו מחומרים שמתמוססים היטב בשומנים וגם חודרים לתאי הגוף בקלות רבה יותר מן החומרים שהשתמשו בהם עד כה.

זו אינה התשובה הנכונה, מכיוון שעל פי הממצא שהתגלה חומרים המתמוססים היטב בשומנים, חומרים ליפופילים, **אינם** החומרים שחודרים לתאי הגוף בקלות (בניגוד למה שהיה ידוע עד כה על פי כלל אוברטון).

תשובה (3): התרופות החדשות יתבססו על אותם פיתוחים טכנולוגיים שהחוקרים הסתייעו בהם לבדיקת היחס בין מידת הליפופיליות של חומרים ובין קצב חדירתם לתא.

התרופות החדשות יורכבו מחומרים שונים ביכולת שלהם לחדר לתאי התא, בזכות הממצאים שהתגלו בעקבות הפיתוחים הטכנולוגיים ולא יתבססו על הפיתוחים הטכנולוגיים שסייעו לחוקרים במחקר ביצירת התרופות.

תשובה (4): התרופות החדשות יורכבו מחומרים שמידת הליפופיליות שלהם נמוכה, במקום חומרים שמידת הליפופיליות שלהם גבוהה.

זו התשובה הנכונה שכן תרופות המפותחות על בסיס הממצא בפסקה, יהיו תרופות אשר מרכיביהם יהיו חומרים בעלי מידת ליפופיליות מועטה, בניגוד לתרופות המבוססות על כלל אוברטון, על פיו ככל שחומר ליפופילי יותר כך הוא חודר מהר יותר לתא.

תשובה (4).

16. השאלה: חוקרים בחנו את השוניות באזור האיים הקריביים והפתעו לגלות כי את מקומם של אלמוגי השיטית, ששלטו בשוניות לאורך מילניום ונכחדו מהן בעשורים האחרונים בשל טפיל שתקף אותם, תפסה אוכלוסיית אלמוגי חסה.

איזה מן הנתונים שלהן אינו יכול להסביר מדוע הופתעו החוקרים?

פיתרון: נעבור על התשובות המוצעות:

תשובה (1): אלמוגי השיטית משגשגים בתנאים שונים מאוד מן התנאים שאלמוגי החסה משגשגים בהם.

תשובה זו נפסלת מכיוון שנתון זה יכול להפתיע את החוקרים, שכן אם אלמוגי השיטית ואלמוגי החסה גדלים בתנאים שונים, מפתיע לגלות שאלמוגי החסה גדלים באותו מקום שגדלו בו בעבר אלמוגי השיטית.

תשובה (2): לרוב אלמוגי השיטית אינם נופלים קורבן לטפילים.

זו התשובה הנכונה שכן תשובה זו מסבירה מדוע החוקרים הופתעו שאלמוגי השיטית נכחדו, אולם אינה מסבירה את הפתעת החוקרים מכך שאלמוגי החסה גדלים במקום בו אלמוגי השיטית גדלו בעבר.

תשובה (3): אלמוגי החסה נפוצים בעיקר באזורים קרים, ואילו אזור האיים הקריביים הוא אזור חמים.

תשובה זו מסבירה מדוע החוקרים הופתעו, שכן האקלים המתאים לגידול אלמוגי השיטית אינו האקלים שמתאים לאלמוגי החסה, ולכן מפתיע שאלמוגי החסה גדלים באזור שבעבר גדלו בו אלמוגי השיטית. התשובה נפסלת.

תשובה (4): הטפיל שתקף את אלמוגי השיטית פוגע בכל מיני האלמוגים.

תשובה זו מסבירה את הפתעה של החוקרים, שכן אם הטפיל שפגע באלמוגי השיטית פוגע בכל סוגי האלמוגים, הרי שגם אלמוגי החסה היו אמורים להיפגע. התשובה נפסלת.

תשובה (2).

17. השאלה: "שיר אזור" הוא סוג של שיר מימי הביניים, ומבנהו קבוע. יש בו שלושה עד שישה בתים של חמש שורות. כל בית נחלק לשני חלקים: הראשון נקרא "ענף" ובו שלוש שורות, והשני נקרא "אזור". לפעמים מוצב בראש השיר "אזור" עצמאי, שאינו חלק מבית כלשהו וכינויו "מדריך". השורות בכל ענף נחרזות ביניהן באותו חרוז, והוא משתנה מבית לבית, ואילו כל השורות בכל האזורים (ובמדריך) נחרזות בחרוז אחד אחר, השונה מהחרוזים המשמשים לחריזת הענפים.

בכל אחת מן האפשרויות להלן כל אות מסמנת חרוז מסוים, לוכסן (הסימן "/") מסמן מעבר משורה לשורה, ונקודה מסמנת מעבר מבית לבית. לפי הפסקה, איזו מן האפשרויות יכולה לייצג שיר אזור?

פיתרון: תמצות הכללים:

כל בית מחולק לשני חלקים:

1. שלושת השורות הראשונות בכל בית (= "ענף") מסתיימות באותו חרוז, אך החרוז משתנה מבית לבית.
2. השורות הנותרות (= "אזור") בכל בית מסיימות כולן עם אותו חרוז לאורך כל השיר.
3. במידה ויש בתחילת השיר בית אשר קצר מחמש שורות, חלק זה נקרא "מדריך" וכל שורותיו צריכות להיות עם אותו חרוז כמו בשורות האחרונות בכל שאר הבתים.

כעת נעבור על התשובות המוצעות:

תשובה (1): א.ב. ב/ב/ב/א.ב. ג/ג/א/ב. ד/ד/א/ב.

תשובה זו נפסלת שכן הבית הראשון קצר מחמש שורות, כלומר על פי הכללים בית זה נקרא מדריך. על פי הכלל השלישי כל שורות המדריך צריכות להיות בעלות חרוז הזהה לחרוזים שבסוף הבתים. מכיוון שבמקרה שלפנינו שורות המדריך מציגות חרוזים שונים, הרי שתשובה זו אינה נכונה.

תשובה (2): א.א/א/ב/ב. א/א/א/ג. א/א/א/ד.

תשובה זו נפסלת שכן היא אינה עומדת בכלל השני – מכיוון שהחריזה באזורים השונים בשיר המוצע אינה זהה.

תשובה (3): א.א/א. ב/ב. ג/ג. ד/ד.

תשובה זו נפסלת מכיוון שהיא אינה עומדת באף אחד מהכללים.

תשובה (4): א.א. ב/ב/א.א. ג/ג/א.א. ד/ד/א.א.

זו התשובה הנכונה שכן הבית הראשון קצר מחמש שורות והוא מסתיים באותו חרוז כמו שאר הבתים, בנוסף, כל תחילת בית מסתיים באותו חרוז אך החרוז משתנה בין בית לבית וכל האזורים מסתיימים עם אותו חרוז.

תשובה (4).

הבנת הנקרא (שאלות 18-23)

18. השאלה: לפי המשתמע משורות 6-7, מדוע כינה ון-שייק את ביצות סואק "גיהינום לחוקרים"?

פיתרון: על פי שורות 6-7:

"הביצות הלחות והחממת כמעט לא נחקרו בעבר, בעיקר מפני שהן "גיהינום לחוקרים".

כלומר, ניתן להבין כי ון-שייק כינה את ביצות סואק כ"גיהינום לחוקרים" בגלל האקלים בביצות.

תשובה (4).

19. השאלה: הביצות "שמעבר לנהר" (שורה 17) הן -

פיתרון: נקרא את הפסקה השנייה:

על פי חלקה השני של הפסקה השנייה (משורה 13 ואילך) כתוב כי על פי סקירת סביבתן של ביצות סואק, ניתן לראות כי ההתנהגות התבונית (של שימוש בכלים לחיתוך האוכל) לא הועתקה על ידי קופים היושבים באזורים אחרים - אחד מהאזורים האלה הוא הביצות "שמעבר לנהר", בהן מצאו שהקופים שם מקלפים את פרי הניסיה בידיים.

לפיכך, הביצות "שמעבר לנהר" (שורה 17) הן דוגמה למקום בו ככל הנראה לא הועתקה ההתנהגות התבונית של האורנג-אוטנג בביצות סואק, כיוון שלא נמצאו בהן כלים ששימשו לחיתוך.

תשובה (4).

20. השאלה: איזו מן הכותרות הבאות היא המתאימה ביותר לפסקה השנייה?

פיתרון: תמצות הפסקה השנייה:

בביצות סואק, הנמצאות באי סומטרה, התגלו ממצאים מרעישים על פי ון-שייק (שורה 8) - לראשונה נצפה אצל אורנג-אוטנגים החיים בטבע שימוש בכלים המותאמים למטלות מסוימות. בהמשך הפסקה מרחיבים על ממצאי המחקר. אם כך, הנושא המרכזי של הפסקה הוא התגלית החשובה שהתגלתה בנוגע לשימוש בכלים על ידי קופי-על

לפיכך, הכותרת שתתאים לפסקה השנייה תהיה "תגלית חשובה בדבר שימוש של קופי-על בכלים".

תשובות (1) ו-(2) נפסלות שכן הפסקה לא מתמקדת בבעלי החיים, בצמחייה או בשיטות המחקר, אלא בתגלית שקשורה אליהם. תשובה (4) נפסלת מכיוון שלא הוזכר כלל דמיון בין פעולות הקופים לפעולות אנושיות במהלך הפסקה.

תשובה (3).

21. השאלה: רכישת שליטה בשפות סימנים, המוזכרת בפסקה השלישית, היא דוגמה לכך ש -

פיתרון: נקרא מתחילת הפסקה:

הפסקה נפתחת בשאלה האם לאורנג-אוטנים מאזור סואק הם תבוניים יותר. לאחר מכן כתוב: "אורנג-אוטנים שנולדו בגני חיות לומדים להשתמש במפתחות לפתיחת דלתות, ומקצתם אף הגיעו לשיאים של תבוניות ורכשו שליטה בשפת הסימנים".

לפיכך, שליטה בשפת הסימנים היא דוגמה לכישורים המעידים על תבוניות גם אצל אורנג-אוטנים בגני חיות, כלומר אורנג-אוטנגים שאינם מאזור סואק.

תשובה (3).

22.

השאלה: איזו מן הטענות הבאות יכולה להחליש את השערתו של ון-שייק (שורות 24-26)?

פיתרון: על פי שורות 24-26: "וון-שייק משער שההסבר לממצאים, אם אינו תורשתי ואינו סביבתי, הוא חברתי: יחסי הגומלין בין האורנג-אוטנים בסואק הם שהביאו להתפתחות השימוש בכלים. בגלל צפיפותה של אוכלוסיית האורנג-אוטנים בסואק הקופים הבוגרים שוהים זמן רב יחד, וכך יכול כל פרט להתבונן ארוכות באחרים וללמוד מהם."
מכיוון שביקשו למצוא טענה שתחליש את טענתו של ון-שייק, וון-שייק טוען שההסבר לממצאים הוא חברתי - נחפש תשובה שמהווה הסבר לממצאים, שהוא אינו הסבר חברתי. נעבור על התשובות המוצעות:

תשובה (1): רוב האורנג-אוטנים החיים בגני חיות הם צאצאי אורנג-אוטנים מסואק.

זו התשובה הנכונה שכן היא מספקת הסבר אחר לממצאים - ההסבר לממצאים הוא תורשתי, אם האורנג-אוטנים שבגני החיות הם צאצאים של האורנג-אוטנים התבונניים מביצות סואק וגם הם משתמשים בכלים, הרי שיתכן כי היכולת לעשות זאת עוברת בתורשה.

תשובה (2): טעמו של פרי הניסיה אהוב במיוחד על האורנג-אוטנים

טעמו של הפרי אינו משפיע על מסקנתו של ון-שייק שהשימוש בכלים בסואק התפתח מסיבות חברתיות. תשובה זו אינה מחלישה או מחזקת את טענתו. התשובה נפסלת.

תשובה (3): בעת האחרונה התגלה אתר נוסף המאכלס בצפיפות על ידי אורנג-אוטנים המשתמשים בכלים

תשובה זו מחזקת את מסקנתו של ון-שייק, שכן קיום של חברה **צפופה** נוספת בה יש שימוש בכלים מהווה דוגמה נוספת לחברה בה התפתח שימוש בכלים עקב יחסי הגומלין בין האורנג-אוטנים, ולכן התשובה נפסלת.

תשובה (4): האורנג-אוטנים בסואק מתקשרים בינם לבין עצמם בשפת הסימנים

תשובה זו מחזקת את טענתו של ון-שייק, שכן דיבור בשפת הסימנים הוא סממן לאופי החברתי שבאוכלוסיית האורנג-אוטנים, וכן הוא דוגמה נוספת להתפתחות של כלים כתוצאה מאופי החברה. התשובה נפסלת.

תשובה (1).

23.

השאלה: המשפט "גם בחברה ... מבוגרים מיומנים" (שורות 30-31) -

פיתרון: שורות 30-31 נמצאות בסוף הפסקה האחרונה. נקרא את המשפט מההתחלה:

"בסיכום המחקר ון-שייק מציין ש**גם בחברה** האנושית יתקשה ילד מחונן לרכוש אפילו כישורים בסיסיים, אם לא יזכה להדרכתם של מבוגרים מיומנים".

המשפט מובא בתור הקבלה - אפילו ילדים מחוננים צריכים הדרכה כדי לרכוש את הכישורים הבסיסיים, כמו אצל קופי-העל, שצריכים לצפות בהתנהגות כדי ללמוד אותה.

נעבור לבדוק את התשובות:

תשובה (1): מציע שיטת לימוד חדשה לילדים מחוננים

המשפט מובא בתור הקבלה אנושית לממצאי המחקר הנוגעים לקופי-העל ולא עוסק בלימוד ילדים מחוננים כישורים בסיסיים. התשובה נפסלת.

תשובה (2): תומך בהסבר התורשתי לממצאיו של ון-שייק, המתבסס על דפוסי הנחלת הידע בחברה האנושית

ההסבר שון-שייק נתן הוא הסבר חברתי ולא תורשתי, ולכן התשובה נפסלת.

תשובה (3): מקביל בין התהליך שהצביע עליו ון-שייק לבין תהליכי לימוד בחברה האנושית

זו התשובה הנכונה.

תשובה (4): מספק הסבר חלופי להסבר שון-שייק מציע

המשפט נאמר על ידי ון-שייק עצמו ולכן אינו יכול להוות הסבר חלופי לממצאיו.

תשובה (3).